

דנ"פ 1668/13 - אפרים ארביב נ' מדינת ישראל

דנ"פ 1668/13 - אפרים ארביב נ' מדינת ישראל עליון

דנ"פ 1668/13

אפרים ארביב

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[06.06.2013]

כבוד המשנה לנשיא מ' נאור

בקשה לדיון נוסף על פסק דינו של בית משפט זה ב-רע"פ 3807/11 מיום 18.2.2013 שניתן על ידי השופטת ע' ארבל

והשופטים: א' רובינשטיין ו-צ' זילברטל

בשם המבקש - עו"ד יוסף יעקבי, עו"ד יעל שלגי, עו"ד ניר בוכמן,

עו"ד כפיר דור

בשם המשיבה - עו"ד דותן רוסו

החלטה

1. לפניי בקשה לקיים דיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה מיום 18.2.2013 ב- רע"פ 3807/11, שניתן מפי השופטת ע' ארבל ובהסכמת השופטים א' רובינשטיין ו- צ' זילברטל.

תמצית העובדות וההליכים

2. המבקש הואשם בעבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיפים 62(3), 64(א) ו- 39 א' לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה). כתב האישום התבסס על בדיקת נשיפה שנערכה למבקש עת נחשד בנהיגה ברכב בהיותו שיכור. בית המשפט לתעבורה בנתניה (השופטת ר' רז) קבע כי לא ניתן להרשיע את המבקש על סמך בדיקת הנשיפה, שכן התביעה לא עמדה בהוכחת תקינות מכשיר הנישוף. עם זאת, בית המשפט לתעבורה שוכנע מעבר לספק סביר בכך שהמבקש היה שיכור על פי בדיקת התנהגותו (להלן: בדיקת המאפיינים) והרשיע אותו בעבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) בשילוב סעיף 64(א)(4) לפקודת התעבורה. בגין הרשעתו נגזרו עליו קנס בסך 1,200 ש"ח, 18 חודשי פסילה בפועל בניכוי 30 יום של הפסילה המנהלית, פסילה של 6 חודשים על תנאי למשך שנתיים ומאסר של 3 חודשים על תנאי למשך 3 שנים (ת/2458/06). המבקש ערער על הכרעת הדין ועל גזר הדין לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד וטען כי לא ניתן היה להרשיעו בעבירה של נהיגה בשכרות רק על פי בדיקת המאפיינים בעוד שבכתב האישום יחסו לו נהיגה בשכרות מכוח תוצאות בדיקת הנישוף בלבד.

3. בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט א' סטולר) קיבל את ערעורו של המבקש על הכרעת הדין. בית המשפט המחוזי קבע כי לכאורה ניתן היה להרשיע את המבקש בנהיגה בשכרות רק על סמך בדיקת המאפיינים, שכן המבקש הואשם בנהיגה בשכרות לפי סעיף 62 (3) לפקודת התעבורה. סעיף 62 (3) מפנה לסעיף 64ב. סעיף 64ב מגדיר מי ייחשב "שיכור" בהתאם לארבע חלופות שונות, ביניהן חלופה 64ב(א)(4) שעניינה בדיקת המאפיינים. עם זאת, סעיף 64ב(א)(4) יוצר חזקה הניתנת לסתירה על ידי הנהג הנחשד בנהיגה בשכרות אם יוכיח כי אינו מצוי תחת השפעת משקה משכר. בית המשפט המחוזי סבר כי השוטר העורך את בדיקת המאפיינים, חייב למסור העתק מדו"ח הבדיקה לנהג החשוד בנהיגה בשכרות וליידע אותו כי לא עבר את בדיקת המאפיינים לרבות העובדה שהוא יכול לנסות ולסתור את חזקת השכרות בכך שיבצע בדיקת מעבדה באופן פרטי. בנסיבות המקרה דנן, לא הודע למבקש, כי לא עבר את בדיקת המאפיינים ולא הודע לו כי קיימת בפניו האפשרות לפנות לבצע בדיקת מעבדה באופן פרטי. לפיכך, קבע בית המשפט, לא ניתן להרשיעו בעבירה של נהיגה בשכרות (עפ"ת 23854-12-10). המשיבה הגישה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. בבקשת רשות הערעור, בקשה לערער על זיכוי של המבקש ועל הכרעתו של בית המשפט המחוזי בנוגע לחובת הידוע של נהג הנחשד בנהיגה בשכרות. לשיטתה, על בית משפט זה להכריע בשאלה המשפטית, האם התנאי להרשעתו של אדם בעבירה של נהיגה בשכרות בהתאם לסעיף 62 (3) בצירוף סעיף 64ב(א)(4) לפקודת התעבורה הוא שיוודע לו בסמוך לסיומה של בדיקת המאפיינים כי כשל בבדיקה וכי נתונה לו הזכות לנסות ולסתור את חזקת השכרות בכך שיבצע בדיקת מעבדה באופן פרטי. בהסכמת המבקש ניתנה רשות ערעור (רע"פ 3807/11).

הכרעת בית המשפט העליון
4. בהמלצת בית המשפט העליון ובהסכמת המשיבה נדחה הערעור על הכרעת בית המשפט המחוזי בעניין זיכוי של המבקש מעבירה של נהיגה בשכרות, בהתחשב בכך שמדובר בגלגול שלישי ובחלוף זמן רב. עם זאת, הוחלט לקבל את הערעור במישור הכללי בנוגע לשאלה שבמחלוקת. הוחלט, כי לנוסח כתב האישום והזמנה לדיון הנמסר לנהג מיד ובסמוך לאחר בדיקות השכרות תתווסף הודעה בזו הלשון:
"לידיעתך: כלל בדיקות השכרות שנעשו לך ובכלל זה בדיקת המאפיינים עשויות לשמש כראיה נגדך לצורך הוכחת אשמתך בעבירות המיוחסות"

כמו כן, תיתווסף בהסכמה לכתב האישום הנמסר לנהג מיד בתום בדיקות השכרות הודעה בזו הלשון:
"עם קבלת כתב אישום זה, באפשרותך להיוועץ עם עורך דין בדבר המשמעויות המשפטיות של כתב האישום" לבסוף נקבע, כי תוספות אלה יוכנסו לשימוש בטפסים תוך שלושה חודשים.
הבקשה לדיון נוסף והתשובה לה

5. המבקש סבור, כי בפסק הדין נקבעה הלכה חדשה המעוררת קושי וחשיבות ציבורית לכלל המשתמשים בדרך; הכרעת בית המשפט העליון בדבר נוסח כתב האישום וההזמנה לדיון שתימסר לנהג החשוד בנהיגה בשכרות אינה תואמת את כוונת המחוקק בסעיף 64 ב(א)(4) לפקודת התעבורה, שכן לא נערכת אבחנה בין מי שצלח את בדיקת המאפיינים לבין מי שכשל בה ולפיכך, כלל הנהגים יאלצו לבצע בדיקת מעבדה באופן פרטי על מנת לסתור את בדיקת המאפיינים. כמו כן, מכיוון שמדובר באלכוהול שנדיפותו גבוהה, יש חשיבות שהבדיקה תבוצע בסמוך ככל הניתן לאירוע ולכן יש חשיבות רבה להודיע לנהג כי כשל בבדיקת המאפיינים מיד עם עריכתה ולמסור לו העתק. נוסף על כך, טוען המבקש, קיים קושי להפנות נהג לזכותו להתייעץ עם עורך דין כאשר לא מצוינת בפניו הדחיפות לערוך בדיקת דם על מנת שזו תשתמש להגנתו. יתרה מכך, גם עורך הדין לא יוכל לייצג לו אם לא ידע האם הנהג צלח או כשל את בדיקת המאפיינים. עוד מוסיף המבקש, כי הלכת בית המשפט העליון לפיה פסיקתו לא תחול באופן רטרואקטיבי עומדת בסתירה להלכות קודמות.
6. המשיבה סבורה, כי יש לדחות את הבקשה לדיון נוסף. לשיטתה, הבקשה אינה עונה על דרישות סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד - 1984 (להלן: חוק בתי המשפט). המשיבה טוענת, כי אף אם יש חידוש בפסק דינו של בית משפט זה ביחס לדיון הנהג, פסיקתו נותנת ביטוי מדוד ומאוזן למכלול השיקולים הרלוונטיים הנוגעים לקיום חובת הידוע ואין בה כדי להצדיק דיון נוסף. עוד מוסיפה המשיבה, כי החלת דרישת הידוע באופן רטרואקטיבי, עשויה להוביל לזיכויים של נהגים רבים שקיימת נגדם תשתית ראיתית איתנה המבססת את הרשעתם בעבירה של נהיגה בשכרות. תוצאה זו אינה מתיישבת עם עקרונותיו, מטרותיו ותכליותיו של המשפט הפלילי, ובכלל זאת, עם האינטרס הציבורי. הכרעה
7. לאחר שבחנתי את הבקשה לדיון נוסף, תשובת המשיבה ואת פסק דינו של בית המשפט העליון, הגעתי לכלל מסקנה, כי דין הבקשה להידחות. אין הצדקה לערוך דיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה נוכח קביעתו לפיה זיכוי של המבקש יישאר על כנו. הלכה פסוקה וידועה היא כי הליך הדיון הנוסף לא נועד למתן פתרון לשאלות תיאורטיות שהכרעה בהן לא תשפיע על זכויות בעלי הדין (ראו: דנ"פ 2001/05 פלוני נ' מדינת ישראל (3.8.2005) וההפניות שם). דומה כי בא כח המבקש בא לריב את ריבם של אחרים ולא את ריבו של המבקש שזוכה. די בכך כדי לדחות את הבקשה.
8. בבחינת למעלה מן הצורך גם אם אהיה מוכנה להניח, כי בפסק הדין מושא הבקשה, יש פיתוח חדשני בנוגע לדרך יישומו של סעיף 64 ב(א) (4) לפקודת התעבורה, עדיין איני סבורה, כי יש בפיתוח זה כדי להוות הלכה חדשה, בוודאי לא כזו המקיימת את דרישות סעיף 30 (ב) לחוק בתי המשפט. על מנת לדעת אם הדברים שאמר בית המשפט בפסק דינו עולים כדי הלכה, חייבת אותה הלכה לגלות עצמה על פני פסק הדין. וגילוי פנים בהקשר זה פירושו, שבית המשפט ביקש במודע ובמכוון לקבוע הלכה (ראו: דנ"א 4804/02 רביזדה נ' גולדמן (19.8.2002)). במקרה שלפניי לא נקבעה כל הלכה גלויה ומפורשת. ניכר מלשוננו של פסק הדין שבית המשפט אינו מבקש להכריע בשאלות העקרוניות בהן דן בית המשפט המחוזי וכן אינו מבקש לקבוע הלכה חדשנית בעניין חובת הידוע של נהג החשוד בנהיגה בשכרות. לכל היותר, יש לראות בפסק דינו הנחיות למשיבה בנוגע ליישום טכני של סעיף 64 ב(א)(4) לפקודת התעבורה בהעדר הנחיות מתאימות בדבר החקיקה. נוסף על כך, משלא נקבעה הלכה היא אינה סותרת לעניין תחולתה הלכות קודמות של בית משפט זה. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין גם כי אין מניעה עקרונית להכיר בכוחו של בית משפט זה ליתן לתקדימיו תוקף פרוספקטיבי בלבד (רע"א 8925/04 סולל בונה בנין ותשתיות בע"מ נ' עזבון המנוח אחמד עבד אלחמיד ז"ל (27.2.2006)).
9. סוף דבר: הבקשה נדחת. ניתנה היום, כ"ח סיון, תשע"ג (6.6.2013).